

Pracovní list

Ze života kůrovce

A Dovolte, abych se představil. Jsem lýkožrout smrkový!

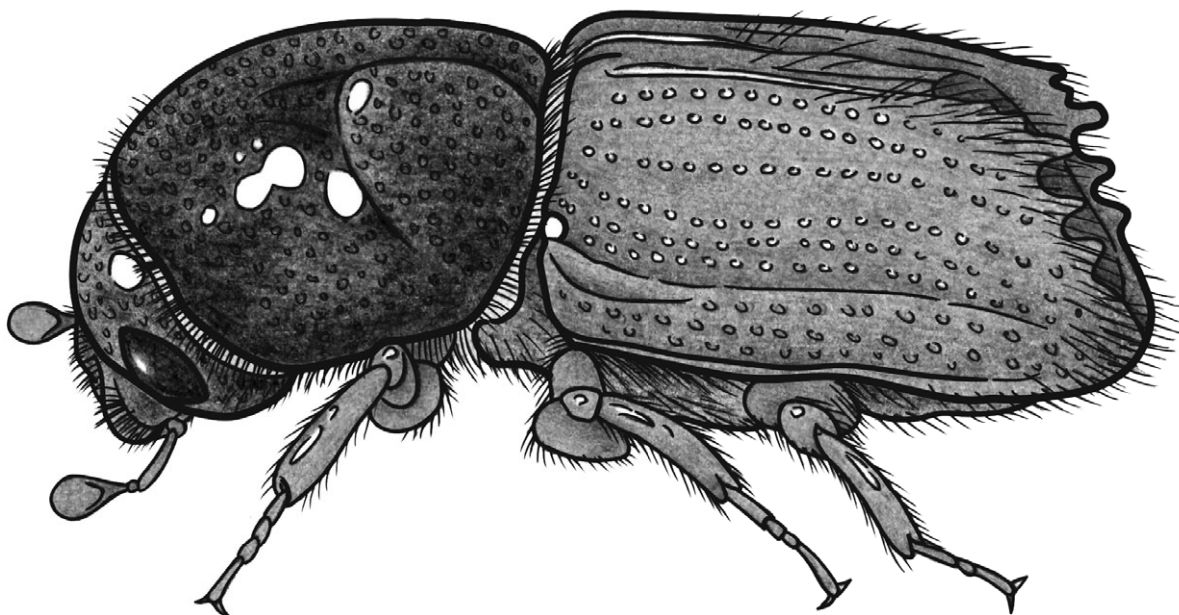
Přestože jsem velice malý (měřím kolem 5 milimetrů), jsem postrachem smrkových lesů v celé střední Evropě. Jak již napovídá mé jméno, baštím lýko smrků. Lýko je taková tenká blanka pod kůrou, která stromům pomáhá transportovat mizu a v ní obsažené živiny. A toto lýko já i moji potomci baštíme o sto šest. Tím strom poškozujeme a můžeme ho i zabít. Ale nemůžeme si pomoci! Příroda chtěla, abychom se lýkem živili, a tak jej žereme a žereme a žereme ... (už mám plná kusadla lýka a nemohu mluvit, proto se mrkněte na další stránky tohoto pracovního listu, najdete tam více informací).

Dokážeš přiřadit k obrázku lýkožrouta jednotlivé názvy jeho těla? Rámečky s obrázkem propoj čarou. V zelených rámečcích na konci stránky jsou napsána různá tvrzení o lýkožroutovi – zakroužkuj pravdivá a škrtni nepravdivá tvrzení.

krovky

zadeček

končetiny

hrud'

tykadla

kusadla

hlava

patřím mezi hmyz

lidé mne nazývají jménem kůrovec

neumím létat

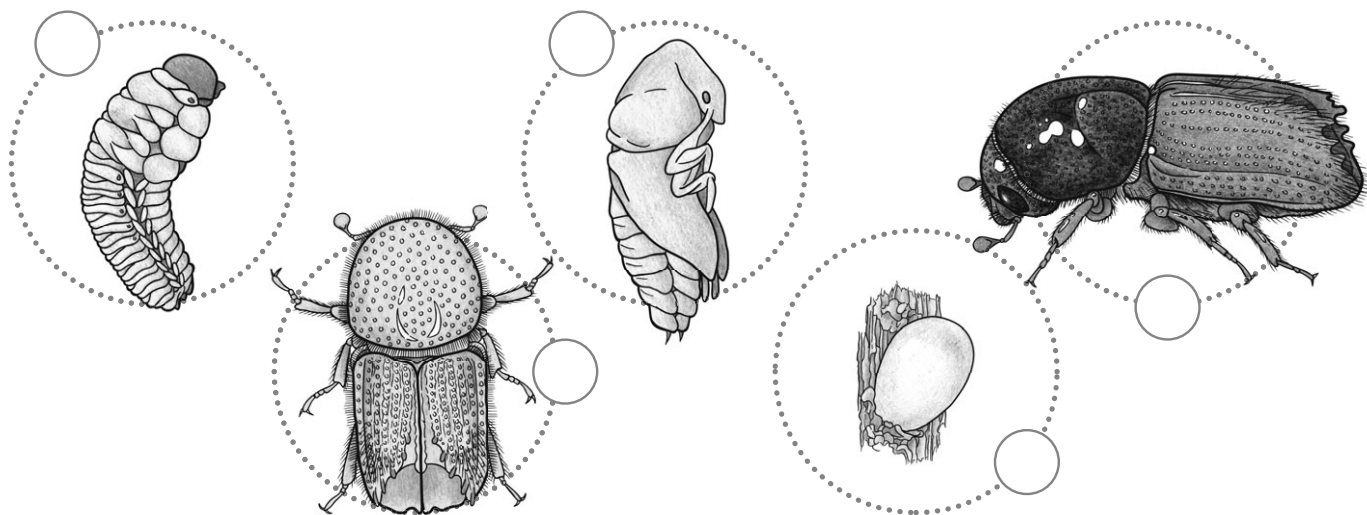
mé sliny jsou jedovaté

každá samička naklade za rok přes 7.000 vajíček

B Rodinné album

V malých tmavých chodbičkách pod kůrou smrků se vyvíjí jednotlivá vývojová stadia lýkožrouta smrkového. Poznáš všechny členy této lýkožroutí rodiny a dokážeš je pojmenovat?

K vývojovým stádiím lýkožrouta smrkového přiřaď správné názvy. Obrázky také očíslej 1 až 5 od nejmladšího po nejstaršího lýkožrouta.

vajíčko

dospělec

kukla

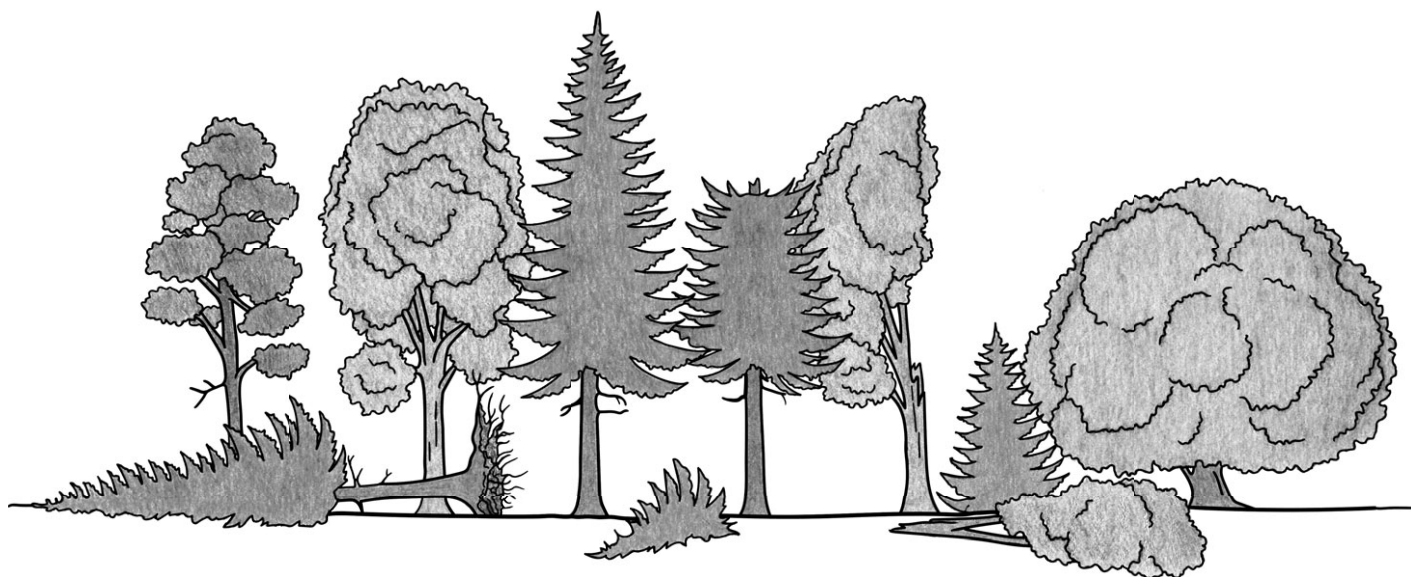
larva

nedospělý brouk

C Není tu něco k žrádlu?

Jak už jsme se dozvěděli v prvním úkolu našeho pracovního listu, lýkožrout smrkový si nejraději pochutnává na lýku smrků – nejlépe na lýku smrků zteplilých.

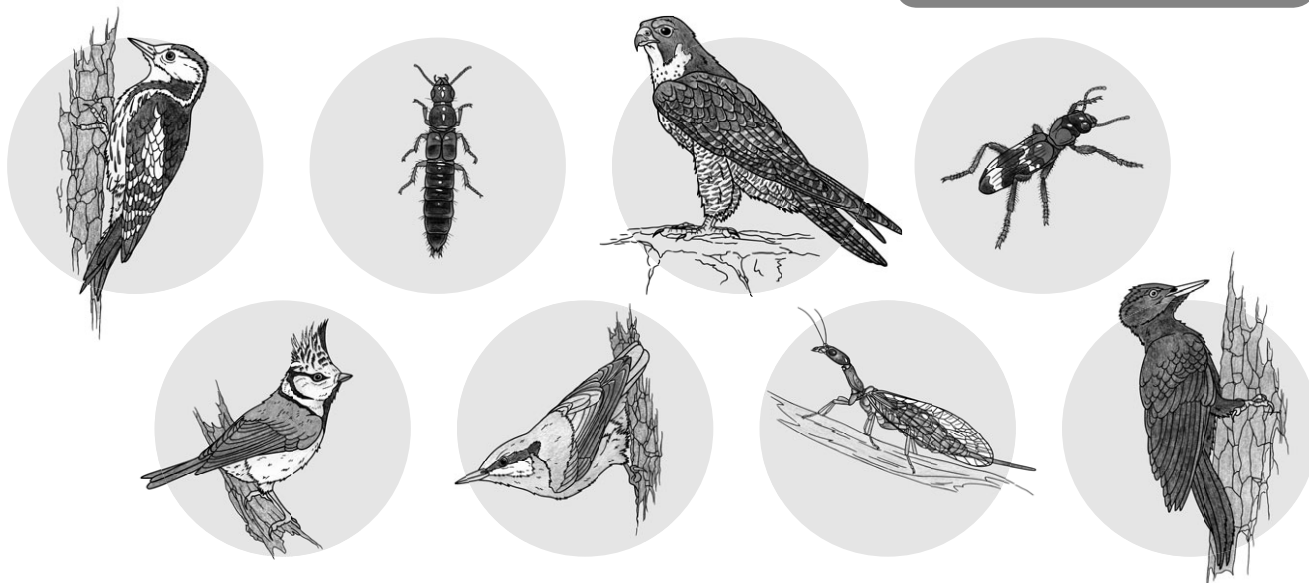
Vžij se do role lýkožrouta smrkového. Představ si, že letíš lesem a vybíráš si smrk, na kterém si pochutnáš. Vybereš si poraněný a oslabený smrk, nebo zvolíš zdravého a silného jedince? Zakroužkuj v lese všechny stromy, které by si lýkožrout smrkový vybral jako první.

D Lýkožroutí hostina! Kdo se přidá?

Lýkožrout smrkový má celou řadu přirozených nepřátel, kteří si na něm velmi rádi pochutnají. Přemnožení lýkožrouta smrkového tedy pro jednoho znamená pohromu, pro jiného zase příležitost k hostině.

Zakroužkuj zvířata, která jsou nepřítelem lýkožrouta smrkového, a škrtni ta zvířata, kterých se lýkožrout bát nemusí. Jednotlivé obrázky propoj čarou se správnými názvy v rámečcích.

dlouhošijka znamenáná

pestrokrovečník mravenčí

sýkora parukářka

sokol stěhovavý

brhlík lesní

strakapoud prostřední

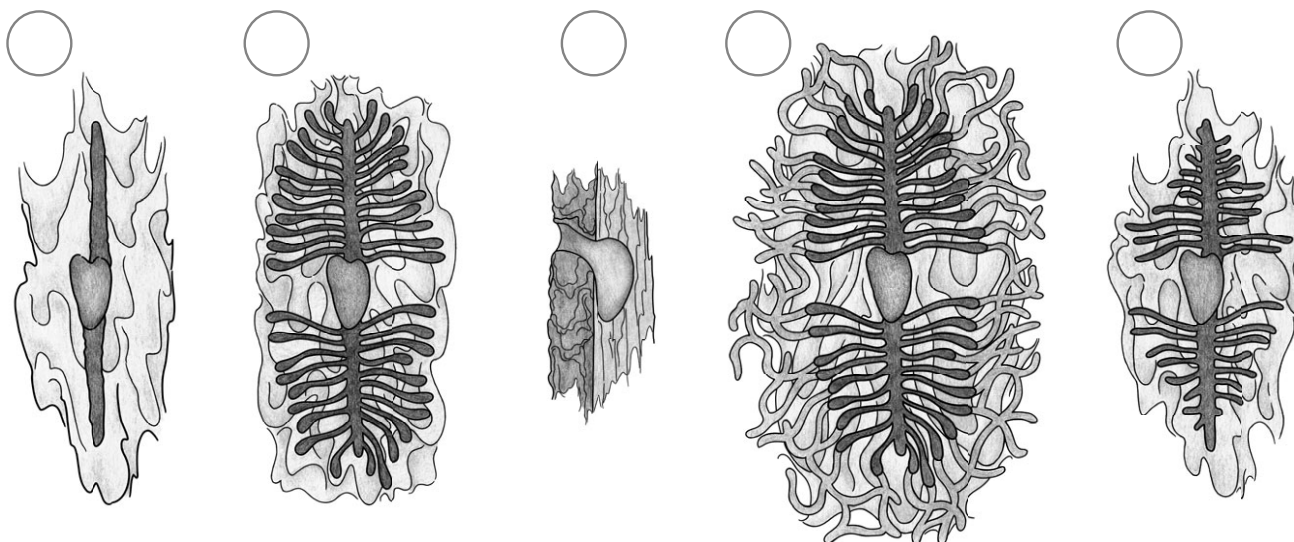
drábčík smrkový

datel černý

E Jak vzniká požerek

Požerkem nazýváme chodbičky pod kůrou smrků, vyhlodané lýkožroutem a jeho vývojovými stádii (larva, nedospělý brouk). Na obrázcích v tomto úkolu je postupně vznikající požerek. Od první snubní komůrky po spleť chodbiček, které již opouštějí noví kůrovci.

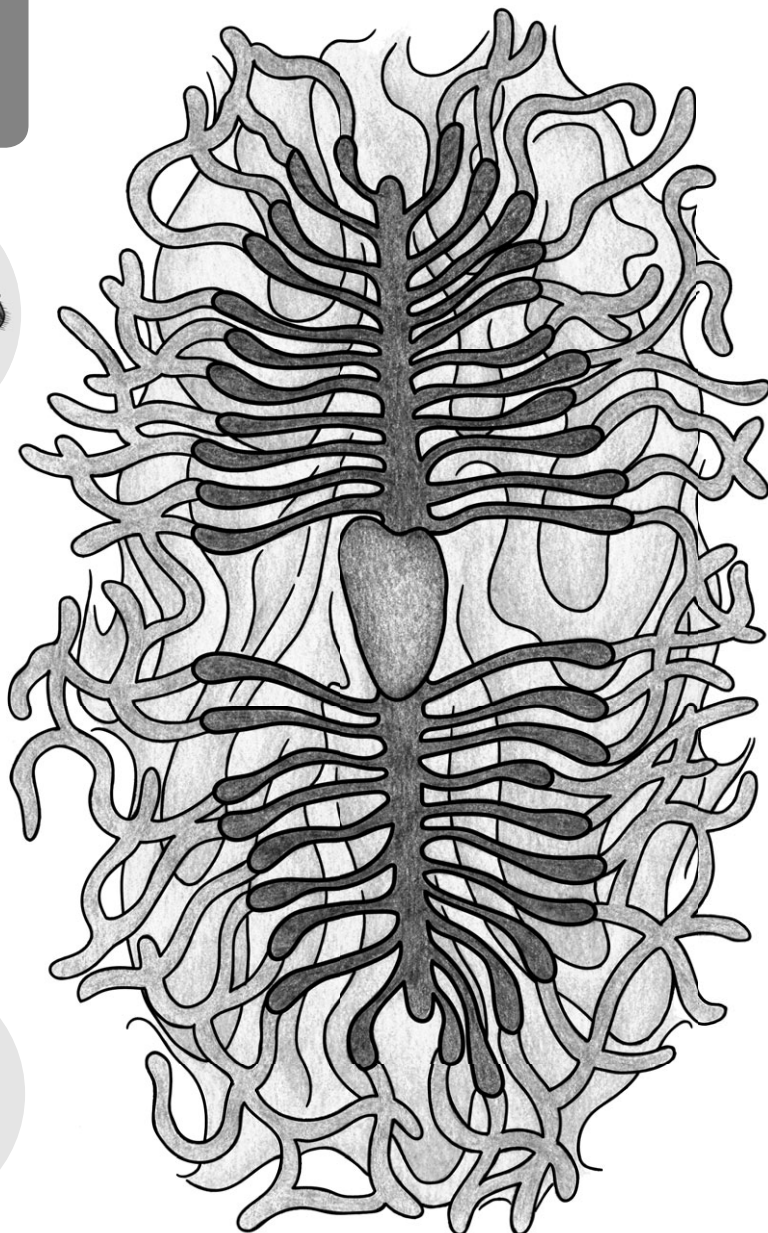
Seřaď obrázky vznikajícího požerku od prvního hryznutí do kůry smrku až po opuštění požerku novou generací lýkožroutů. Do koleček u obrázků запиš čísla 1 až 5 podle toho, jak požerek postupně roste.

F Lýkožroutí bydlení

Každý rok si lýkožrout smrkový zařizuje na pár týdnů nové bydlení pro svoje potomky. Tento byt pod kůrou smrků si postupně zařizují všichni členové lýkožroutí rodiny, kterou jsme poznali v jednom z předchozích úkolů. Nejdříve vyhlodá sameček snubní komůrku, do níž naláká několik samiček k páření. Samičky pak vyhlodají mateří chodbičky a do nich nakladou každá přibližně šedesát vajíček. Z vajíček vylíhlé larvy vyhlodávají larvální chodbičky, na jejichž konci si vytvoří kukelnou komůrku a zakuklí se. Z kukly se vykuklí nedospělý lýkožrout, kterému říkáme žlutý brouk. Ten ještě chvíli baští, a nakonec se vykouse skrze kůru ven, aby provedl zralostní žír (žere a žere), dokud nedospěje a celý proces se zařizováním bydlení se nezopakuje.

Do lýkožroutího domečku, kterému říkáme požerka, umístí jednotlivá vývojová stádia lýkožrouta smrkového. Jednotlivé obrázky vývojových stádií spoj čarou s místem v požerku, kde bys je našel.

Vydala Správa Národního parku České Švýcarsko. Vychází v rámci projektu „Environmentální publikace se zaměřením na dětské návštěvníky Českého Švýcarska“ podpořeného Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz, www.sfzp.cz.

Námět a text: Jarmila a Jakub Judovi. **Ilustrace:** Petr Nesvadba a Jan Šmucar. **Grafické zpracování:** TR-Design. **Jazyková korektura:** Eva Benešová. **Web:** ewvo.npcs.cz

NÁRODNÍ PARK
ČESKÉ ŠVÝCARSKO
CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST
LABSKÉ PÍSKOVCE

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí